

ST.

29. APRIL 1948
60. ÅRGANG
NUMMER 17-18

FRAM KRISTMENN FRAM

OLAV

INNHOILDSFORTEGNELSE:
KRISTEN VALGSEIER I ITALIA - KRISTI HIMMELFART
METODER I UNGDOMSARBEIDET - KIRKEJUBILEUM
«PROFIL»: ALCIDE DE GASPERI - RETRETT FOR
DAMER - ST. OLAVS FORBUND - HJEMME - UTE

DET KRISTNE DEMOKRATIS HISTORISKE GJENNOMBRUDD I ITALIA

Med valget i Italia 18. april er et av de store gyldne blad skrevet i demokratiets for øvrig så bleke historie. Man kan gå premisser og momenter etter i sømmene, veie årsaker og virkninger på gullvekt, gjøre ultramikroskopiske iakttagelser med hensyn til politiske reaksjoner på en pavelig bannstråle, ribbe verdens intelligenteste analfabeter for enhver common sense: En hel nasjon har studert, vurdert, dømt og handlet så overbevisende klart, at selv vi ufeilbarlige norske demokrater kan gulne av misunnelse.

Med rette var hele verdens øyne vendt mot Capitol. Der satt ørnen i det stigende italienske demokrati, Alcide de Gasperi, med klørne hugget fast om skjoldet med korset, uforstyrret av de varsler de journalistiske augurer til alle døgnets timer og stunder tok av av fuglenes flukt. Ville han klare å holde på skjoldet? Eller ville folkefrontens listige never vriste det fra ham, la ham beholde korset for seg og i stedet tvinge folket under krum-sigdens kvelende tegn? Seiret han, kunne han rolig med fritt leide vandre i nord, sør og vest. Men tapte han, ville selv han ubarmhjertig ha endt i Østens gap: «Mot øst stuper plataet loddrett ned. Det er ikke langt fra Capitol til den tarpeiske klippe!»

Han seiret.

Så langt er Italia altså allerede kommet etterat 22 års fascistisk syndflod hadde lagt hele landet i gjørme. Det politiske skjønn som trass i all misère

har spiret fram og modnet så raskt, viser at gamle Italias kulturmette jord har fornyelsens kraft i behold. For en som har opplevd fascismens klimaks og korrupsjon, følt med det italienske folk tragedien dets forlorne sønn Benito Mussolini forte over landet, sett de ubestikkelige hedersmenn med gråe tinninger fryse av indignasjon ved daglig og overalt se hvordan deres kjæreste navn «Italia» og «Cattolica» ble tatt forfengelig av en sjarlatan og siden et bytte for spekulasjon; for en som har sett et helt folks dobbelte skuffelse da de så at deres gamle monark var en kujon, og selv Etiopias erobrere, marskalk Badoglio, var og ble seg selv nærmest i den store nødsstund; for en som har stått på Monte Cassinos ruiner og sett håpløsheten like inn i øynene: «Respekter da våre steiner, om ikke oss!»; for en som har sett liket av en nesten rettferdig — kompromittert var de fleste — flyte i Tiberen under et regn av hån og spytt fra en desperat mengde på Monte Sant Angelo mens allierte offiserer knipset med kameraen; — for en som også har opplevd et Italia som et eneste svartebørsaksjeselskap med 45 millioner faktisk inntvungne aksjonærer pluss titusener utenlandske prioriterte: for en slik observatør er valgfallet 18. april ikke noen politisk gåte. Det er tvertimot løsningen på gåten om nasjonens framtid. En må være klar over at alt kunne hende da fascismen endte med stort knall, men lydlost fall.

Hvor sto de som skulle overta? Den ærverdige

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.

*Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).*

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 17: Aftengudstjeneste.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 18: Kompletorium.

Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 17.45: Aftengudstjeneste.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 9.30: Høgmesse. Kl. 17: Aft.gudstj.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Kl. 9: Høgmesse. Kl. 16.30: Aft.gudstj.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1

Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvg. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 10.30: Høgmesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 2. MAI: 5. sønd. etter påske. Ep. Jak. 1, 22—27. Ev. Joh. 16, 23—30.

Mandag: Korsets gjenfinning. Gangdag. *Tirsdag:* Monika, enke. Gangdag. *Onsdag:* Pius V, pave, bekj. Gangdag.

KRISTI HIMMELFART (torsdag 5. mai): Ep. Ap. gj. 1, 1—11. Ev. Mark. 16, 14—20. *Fredag:* Stanislaus, bisk., mart. *Lørdag:* Erkeengelen Mikael's åpenbaring.

SØNDAG 9. MAI: Sønd. etter Kristi Himmelfart. Ep. I. Pet. 4, 7—11. Ev. Joh. 15, 26—27; 16, 1—4. *Mandag:* Antonius, bisk., bekj. *Tirsdag:* Feriedag. *Onsdag:* Nereus, Akilleus, Domitilla og Pankratius. *Torsdag:* Oktaven for Kristi Himmelfart. *Fredag:* Oktavdag. *Lørdag:* Pinsefasten.

SØNDAG 16. MAI: Pinsefasten.

NB. Merk gangdagene 3. 4., 5. mai.

BØNNENS APOSTOLAT. *Intensjon for mai:* «At russerne må vende tilbake til Moderkirken.» *Misjonsintensjon:* «At Guds Mor må føre barnet i Japan til Jesus».

KUNNGJØRINGER:

Mariakongregasjonen, Oslo

Medlemmene samles til maiandakten **onsdag den 5. mai kl. 19.00** i St. Olavskirken. Deretter møte i foreningslokalet med foredrag av Preses, pastor Vranken.

Søndag den 9. mai: Mariakongregasjonenes fellesdag over hele verden. **Retrett** på Vår Frue Villa, Montebello: fra kl. 9.30 til 16.30.

Inntegningsliste utlagt på St. Josefs Institutt til 5. mai.

N. K. K. F.s

Utdannelsesfond for katolsk ungdom

Renten utdeles i år i sin helhet til norsk katolsk kvinnelig og mannlig ungdom bosatt i Norge til hjelp for deres utdanning.

Søknader med anbefaling fra vedkommendes sokneprest tilstilles innen 1. juni 1948 formannen i N.K.K.F.: frk. Ragnhild Foss,

Camilla Colletts vei 9 V, Oslo.

St. Franciskus' 3. orden, Oslo

Møte fredag 14. mai i St. Hallvards kirke kl. 19.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.
Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I.
Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt onsdag. *Lørdag:* 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 2.50 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen fredag aften.

institusjon som landet trodde det eventuelt kunne falle tilbake på, huset Savoya, var super-kompromittert. Umberto hadde nok med noen måneders utsettelse av valget den gangen kunnet redde monarkiet. Men monarkiet hadde ingen sjangse til å redde folket. Hva skulle de da med en konge?

Heller ikke hæren hadde en eneste offiser tilbake som med rette kunne stå opp og gjøre krav på et slaget folks tillit.

Landet lå åpent. De allierte satt i grunnen også på ruinene av sin egen Italia-politikk. Frigjøringen foregikk neppe etter militære oppskrifter, men som fatale trekk i et politisk-militært sjakkparti. De allierte offiserer gikk trett i sluttspillet og ble mer og mer lystne på å overlate både brikker og brett til italienerne selv. Jeg hørte en gang i 1944 en amerikansk oberst som nærmest var i politisk misjon i det sørlige befrierte Italia, fortvilet ytre: «Det er synd at han (Mussolini) deroppe i Milano er så kompromittert som han er, ellers kunne vi ha god bruk for ham her!»

Og Kirken? Paven? Kunne en ikke vente et kup fra den kant? Var det ikke gammel god lære at når det nasjonale forfall meldte seg, meldte også Kirken seg? Hva det kan sies om de to korrelativer i det kristne Europas vekslende historie, så kan det i sannhetens og rettferdets navn ikke sies om Kirken i Italia at den for et øyeblikk har sviaktet nasjonen i nødsårene fascismen påførte landet. Det er unødvendig å føre noen apologi for både Paven og Kirken. Den 18. april avsa praktisk talt hele nasjonen sin dom. De mange som var villedet av den mest infame propaganda mot Paven og Kirken, vil nok i sin samvittighet måtte ta sin stemmegivning opp til doms om de i dette valg av antiklerikale grunner stemte for kommunistene. Men de 48,5 prosent som ga *Democrazia Cristiana* sin stemme i valget til deputerkammeret, har gitt nasjonens klare uttrykk for respekt, takknemlighet, tillit og tro på Kirkens innsats for Italias så vel som alle fredselkende nasjoners folk.

Men om denne tributt til Kirken er aldri så tydelig, så er det ikke noen klerikal seier i den forstand sjalve antiklerikale penner ynder å uttrykke. Selv om Paven er pave, så er buken buk også hos de italienske katolikker. Men de har lært at når de endelig har fått sjangse til å tenke fritt så er det å tenke med buken en særdeles korttenkt politikk. Det er nemlig ikke et mett folk som skulle overbevises om at de kristne prinsipper var de eneste som kunne redde det gamle katolske Italia fra nye ulykker. Det er fremdeles et folk i rekonvalesens. Og da er det, for å si det mildt, godt gjort av det kristne demokratpartiets menn å få overbevist 48,5 prosent av de over 90 prosent som stemte at kristendommen enda er ung i sin evne til fornyelse og gammel i sin evne til å holde på det gode slik at de kan få majoritetens tro og tillit til en reformpolitikk til beste for alle. Det er heller ikke politiske parvenus som har reist det mektige kristne folkepartiet i Italia. I spissen står den drevne de Gasperi som har sittet 22 år i eksil i Vatikanet og lagt grunnen til regjeringspartiet av i dag. Og hans stab av intelligente medarbeidere kan være stolte av sin 4 års kampanje

som har vært en søvnløs strid for det kristne demokratis idé.

Men det er også godt gjort av folkemajoriteten å ha forstått hva som vil være til nasjonens beste. De har ikke lyttet til bukens fristende forrederi overfor samvittigheten. De har heller villet tygge ærlig på noen hjemmestekte kastanjer enn å supe seg overstyr på Togliattis løfter om et kommunistisk paradis.

Hvilket kristelig folkeparti i denne verden har vist mer moralsk kraft? Det har faktisk loftet demokratiets fane ikke som et symbol på det fullkomne, men so met merke for en opplyst og våken samvittighet. Det var en moralsk valgkamp Italias kristne demokrater førte. De vant den på sitt ry om heder. Det var ikke truselen fra en bannstråle fra en politisk pave som vippet vektskålen i demokratiets favor. Det var den moralske kraft til en ansvarsbevisst tjenernes tjener som virket i sinnene til mange som kanskje var dorske, men nå skjonte det var alvor. Roms forsvarer, «Defensor Civitatis», Pius XII, har bulker i sitt skjold, men ingen pletter. Det vet kanskje ikke hele verden. Men det vet italienerne, også Togliatti. Hans advarsel har derfor ikke svekket valgets realverdi, men styrket troen på det kristne demokrati. Hans navn i kampen var nok til å varsle den sunne, men også radikale sosiale reform som så mange venter på.

Og så var det den hær av Italias analfabeter, da, som norske aviser har trukket fram til urnen! Jeg vet ikke hvor de har møtt dem allesammen. Men ett kan slåes fast: Enten er de intelligente inntil det geniale disse titusener av voterende analfabeter som på sitt instinkt stemmer demokratisk. Eller så er demokratiet den store altrommende politiske dårekiste. Er det første tilfelle, så er det kulturelle og ikke bare politiske konklusjoner som må trekkes. Er det annet tilfelle, så hilser jeg de italienske analfabeter til lykke med godt, til og med norsk selskap!

I. H. K.

Bør St. Olav støttes?

Ja! sier St. Josefssøstrene og avser kr. 1000 av sitt budgett til fordel for vårt tidsskrift. Det er ikke lite, men aldeles ikke alt vi trenger for å løse de tekniske kravene til et moderne tidsskrift. Hvem sørger for de resterende kr. 1800 en enda trenger for å gjennomføre en skikkelig innredning av redaksjon og ekspedisjon? En ikke-katolsk abonnent sendte nylig kr. 50,—. Send Deres bidrag, og vi kan snart gå løs på nye utvidelser for å dekke abonnenttilgangen. Vi står nå i kontakt med de store katolske nyhetsbyråer rundt omkring i verden. Men det koster, tross generøse forbindelser.

Hvor går vi hen?

Betraktninger til Kristi Himmelfart

Om bare ett menneske hadde det vondt i verden, ville livet være et problem. Men nå er det ikke bare ett, men millioner og generasjoner av mennesker som har det vondt. Les avisen, les magasinene, se på livet: hvor mange problemer piner ikke menneskets sinn. Politiske problemer, økonomiske og sosiale problemer, ungdoms- og fritidsproblemer, de syke, skrøpelige og fattige, familiene, barna og de gamle. Hva er ikke et problem? Og selv om alt skulle være helt fint, ville døden allikevel stille hvert menneske ansikt til ansikt med livets gåte. Hva er livets hensikt? Hvor går vi hen?

Er døden slutt på alt? Da har mennesket, som vil leve og vet det, en verre skjebne enn alt annet på jorden. Er døden da ikke slutt på alt? Ikke et menneske kan svare på det, selv om mange grunner taler for at livet fortsetter hinsides graven. Men er det sant? Og hva slags liv er det? Et lykkelig eller ulykkelig liv? Og har dette liv henede noen som helst betydning for livet etterpå? Ja, hvem skal svare på det?

Bare Han som kunne si om seg selv: «Jeg er oppstandelsen og livet.» Kristus, Gud selv, vår Frelser og Saliggjører. Han har lært oss å be: «Fader vår, du som er i himlene.» Vi har en far i himmelen. Men der hvor far er, er vårt hjem. Himmelen er vårt hjem. Der hører vi hjemme. «Jeg går opp til min far og deres far, til min Gud og deres Gud.» «I min fars hus er det mange boliger; hadde det ikke vært så, hadde jeg sagt dere det; for jeg går bort og gjør i stand en plass til dere; og når jeg er gått bort og har gjort i stand en plass til dere, kommer jeg igjen og vil ta dere til meg, så dere også kan være der, hvor jeg er. Og hvor jeg går hen, vet dere, og veien vet dere.» «Jeg er veien, sannheten og livet; ingen kommer til faderen uten ved meg.»

Her har vi løsningen. Kristus har gitt oss den, han som kommer fra faderen og igjen går til faderen. Kristus selv er løsningen. «Veien kjenner dere.» «Jeg er veien.» Han har jevnet veien ved sin død og sin oppstandelse og sin himmelfart. «Støt er dette dere? Dersom dere da får se Menneskesønnen fare dit opp hvor han var før?»

«Herre, du har det evige livs ord.» Vi tror på deg. «Den som tror på meg, har det evige liv.» Nei, det er ikke vanskelig å tro på Jesus. Han har gitt mange bevis for at han er sannheten. Det finnes et evig liv. Hadde det ikke vært så, ville han ha sagt det. Og er ikke han selv faret opp til himmelen? Er ikke det bevis nok? Og nå bereder han en plass for oss i sin fars hus. Nå forstår jeg nok. Dette liv skal føre meg hjem til faderen i himmelen. Jeg må gå veien om Kristus.

Den rastløse verden søker avspenning i overfylte kinoer og kafeer, i mengder av magasiner og litteratur. Men den rastløse verden vil ikke finne hvile før den igjen kan be: Fader vår, du som er i himlene.»

G. H.

Metoder i Ungdomsarbeidet

Av Kjell Ruyter

I referatet fra Oslo-ungdommens propagandaaften i forrige nr. lovet vi å komme tilbake til Kjell Ruyters utmerkede foredrag «Metoder i Ungdomsarbeidet». Vi har senere mottatt mange oppfordringer til å gjengi hele foredraget her i artikkelform, men p. g. a. dets lengde må vi dessverre begrense oss til foredragets tredje del. Etter i to foregående punkter å ha gjort rede for behovet om nyere metoder for religionsundervisningen i den katolske folkeskole og en planmessig utdypende undervisning utenom skolen inntil fylte 18 år, legger Ruyter, som formann i Oslo Katolske Ungdomslag, i tredje punkt, fram hvilke metoder en der f. t. driver ungdomsarbeidet etter. Det framhever nødvendigheten av en større tilslutning og utnyttning av ungdomslag og speidervirke for på denne måten å utfylle, stålsette og aktivisere det som allerede er vervet gjennom religionsundervisningen.

«Foreldrene og de foresatte burde føle seg lettet ved tanken på de institusjoner som sammen med dem selv har tatt hånd om oppgaven å stå ved ungdommens side i oppveksten,» sa taleren. «I den utstrekning det er mulig, må våre unge katolikker samlet møte den verden som åpner seg foran dem. De må vokse opp i et katolsk ungdomsmiljø, der den katolske filosofi på troens klare grunnlag blir representert for dem som fører og tolk til livet og etter livets mening. Innenfor og utfra et slikt miljø skal de unge kunne utfolde sin foretaksmohet, energi og sunne ergjerrighet.»

For Oslo og omegns vedkommende er det O.K.U. som har dette til oppgave. Vi vet at ungdomsarbeidet i Oslo av mange er blitt oppfattet som et selskapsforetagende. Det er mulig å denne oppfatningen en gang har vært berettiget. Derfor vil en nærmere utredning om vårt arbeid gjøre det klart at en slik oppfatning i dag er en feilvurdering.»

*

Året 1947 brakte med seg et friskt vær av ungdommelig initiativ som førte til at nye veier ble utstukket for ungdomsarbeidet, — ikke bare for Oslo, men for hele vikariatet. — Tanken om en sterkere og mer effektivt organisert ungdomsbevegelse ble endelig realisert. For Oslo's vedkommende ble guttenes «Oslo katolske ynglingeforening» og pikenes «Maria ungdomslag» slått sammen til ett katolsk ungdomslag for mannlig og kvinnelig ungdom i alder fra 16 til 35 år. Denne omlegging var nødvendig. — Å skille guttene og pikene i sitt virke mot samme mål var en foreldet framgangsmåte. — Kreftene måtte samles.

Men sammenslutningen i seg selv var ikke nok. — Suksessivt fulgte planene om nyere arbeidsmetoder for ungdomsarbeidet. Metoder som kunne tilfredsstillende de krav som forlanges av den katolske ungdomsbevegelse av i dag, og dermed også tilfredsstillende de forskjelligste karakterer blant medlemmene i laget. Et lagsstyre bestående av ungdom, valgt av ungdom til arbeid for ungdommen, under rådgivning fra en geistlig rådgiver, som selv er ung. — Full aktivisering måtte til. Hvert medlem måtte gis anledning til å arbeide med det som tiltrakk hans spesielle oppmerksomhet innenfor rammen av lagets hovedformål: nemlig å skape ett katolsk ungdomsmiljø, — å fremme sant kristent liv blant medlemmene — å få hvert medlem aktivt med i arbeidet for Kirkens framgang, og til sist å drive katolsk aksjon utad.

Den beste måte å løse aktiviseringsproblemet på var å opprette arbeidsgrupper, hvis arbeider i sin helhet skulle legges til grunn for lagets virksomhet. På den måten mente en å binde medlemmene til laget i kraft av deres interesse for spesielle arbeidsoppgaver, og sam-

tidig føle seg som ett nødvendig ledd i laget og dermed også føle ansvaret for lagets vekst og trivsel. Videre ville det aktive samarbeid i gruppene skape kameratskapsånd, som et særdeles viktig element både i lagsarbeid og for senere i livet.

Ved lagets start ble det derfor opprettet 5 arbeidsgrupper, som en i hvert fall i begynnelsen mente ville dekke medlemmenes behov. Det er grupper som hver for seg har oppgaver som er viktige i seg selv, men deres bidrag til helheten enda viktigere. Her nevnes de vesentligste arbeidsoppgaver for gruppene:

Gruppe 1: Å holde ved like og øke medlemmenes kunnskaper om Kirkens tro- og sedelære, ta opp aktuelle politiske, sosiale og kulturelle spørsmål og klarlegge Kirkens syn på disse.

Gruppe 2: Sørge for ministreringen i soknets hovedkirker — avholde øvelser i ministrering for de yngste, og gi dem undervisning i liturgi.

Gruppe 3: Å sørge for underholdning til lagsmøter og andre tilstelninger som lagets styre måtte bestemme.

Gruppe 4: Å arrangere turer o. l. for laget.

Å gi medlemmene adgang til trening og instruksjon i forskjellige idrettsgrener (f. eks. orientering og skiløpning).

Gruppe 5: Å samle katolske unge piker og i størst mulig utstrekning la dem få dyrke sine felles interesser (f. eks. førstehjelp — barnepleie — modellering).

Den av disse grupper som særlig bør framheves er gruppe 1, hvor medlemmer samles for at de ved selvstendig gjennomtenkning skal tilegne seg en dypere forståelse av de religiøse trossannheter. Under ledelse av en gruppeleder og en geistlig rådgiver, som deltakerne selv har valgt seg, setter gruppen i begynnelsen av hvert semester opp en disposisjon over punkter i tro- og sedelæren som de vil gjennomgå i løpet av semesteret. — Ut fra den oppsatte disposisjon får den enkelte deltaker overlatt et bestemt emne, som han eller hun skal utarbeide, og som ved et senere høve skal brukes som innledning til diskusjon. På denne måten vil alltid gruppemøtene arte seg som diskusjonsaftener. Her legger de unge fram sine betenkeligheter, gir uttrykk for eventuell tvil som er oppstått hos en selv eller som er kommet en for øret annetsteds. — Videre bringes fram nye supplerende tanker for utdypning av emnet. I diskusjonen deltar gruppens geistlige rådgiver med stadige innlegg, og er hele tiden midtpunktet for det veld av spørsmål som uopphørlig kastes fram. Ved slutten av diskusjonen samler han stoffet i sin helhet og behandler det i en belærende konklusjon. — Noe som gjør dette studiearbeidet enda mer interessant og stimulerende for medlemmene er at de fra tid til annen uavhengig av den oppsatte semesterplan kan legge fram spørsmål som er aktuelle for dagen — det være seg politiske, sosiale eller kulturelle spørsmål — for å få klarlagt Kirkens syn på disse.

Studiegruppens arbeid er toneangivende for hele lagets virke. Den skal føre videre det som ungdommen har brakt med seg hjemmefra og i religionstimen hos presten eller på skolen, — styrke det, få det til å blomstre, gjøre de unge begeistret for Kirken og religionen, gjøre dem innatt i Kristus og hans lære. For oppnåes ikke det, er det bare Guds godhet som gjør at de er tro mot Kirken. — Skal imidlertid noe oppnåes her, må studiegruppens ar-

beid føres i sikker harmoni med de andre gruppene. — En samklang er nødvendig. En samklang som føres ut i det som er kjennetegnet for ekte katolsk ungdom, nemlig en livsbejaende frisk, humorfylt og sporty ånd, men i pakt med ansvar overfor og innstilt på livets mangeartede tilskikkelser.

At samhörigheten mellom gruppene kommer til sin rett er lagsstyrets oppgave å løse. Oppsettingen av lagsmøter og andre arrangementer er her av største viktighet.

Som en vil forstå står Oslo katolske ungdomslag godt rustet til å ta sin plass i helhetsplanen som er trukket opp for oppvoksende unge katolikkers karakterdannelse. Men skal ungdomslaget fullt ut kunne gjøre fyllest for seg, er hjemmenes medvirkning nødvendig. En medvirkning som for øvrig gjelder alle de oppsatte 3 hovedpunkter for løsningen av ungdomsproblemet. Uten hjemmets støtte vil det hele være en parodi. For hvilken plan som enn formes, og i hva skala den enn føres ut i praksis, så vil suksessen alltid avhenge av hjemmets ånd og innvirkning. Den katolske far og mor har her et ansvar som ikke kan kastes over på skuldrene til hverken lærer, prest eller institusjoner.

Hjemmet er kjernen, hvor det oppdragende arbeid går ut fra. Alle andre instanser utenom hjemmet er hjelpemidler. Hjelpemidler som foreldrene må se som nødvendige, og som de må sette alt inn på å benytte seg av. Hjelpemidler som de samvittighetsfullt må sørge for rekruttering til, fordi de ser dem som et viktig middel til å oppnå et fullgodt resultat i oppdragelsen.

Hjemmet — skole — prest og ungdomsbevegelsen må føle seg intimt bundet til hverandre i arbeidet for de unge katolikkers karakterdannelse. Sammen må de kunne borteliminere det forstemmende faktum at en del unge katolikker faller fra eller blir sløve. I stedet skal de bygge opp en ungdom som må bli levende og nyttige lemmer på den katolske Kirke. — Av alt apostolat er dette det viktigste. Vår Hellige far, pave Pius XII har sagt:

«Ungdommen må være en levende ungdom liksom Kirken er en levende Kirke, ikke bare på grunn av dens ærefulle historie, men også fordi den arbeider på en løsning av *dagens* problem og for de mennesker som *i dag* lever på jorden.» Dette er grunnen til at Kirken og ungdommen alltid kjenner seg bundet til hverandre. —

Kjell Ruyter.

Bøker inngått til redaksjonen

Nicola Stenonis Opera Theologica, cum Prooemiis ac Notis Germanice scriptis. Ediderunt Knud Larsen et Gustav Scherz Editio Secunda. I—II. Nytt Nordisk Forlag. Arnold Busck. København, 1944, 1947. Tils. 1082 sider. Stort kvart-format.

Peter Schindler: «De Apostoliske Fædre», I—II (i serien «Antiquitates Christianae» vol III & IV. Tils. 721 sider. Forlag: H. Hagerup, København, 1948. Pris kr. 45.

R. Wehner, S. J.: «Katolsk Troslära. I. Trons grundvalar»; Ansgariusförlaget, Stockholm, 1947. 83 s. Pris (sv.) kr. 2.50.

Sverre Hodne: «Det sang om nye tider»; Aschehoug, Oslo, 1947. 250 s.

Johannes Jørgensen: «Gamle Adresser»; Gyldendal Norsk Forlag. København 1947. 102 s. Kr. 6.75.

Kirkejubileet i Stavanger

Søndag 11. april feiret St. Svithuns menighet i Stavanger sitt 50 års jubileum. Dagen var i grunnen den 13. mars, men da det akkurat falt i den lukkede tid, ble feiringen henlagt til Gode hyrde-søndag.

Der var gjester fra Oslo, Bergen, Kristiansand, Hauge-sund og Arendal. H. H. Biskop Mangers kom allerede fredag til Stavanger og etter hvert de øvrige tilreisende.

Den åndelige forberedelse til festen begynte onsdagen med en tre dagers retrett ved pater Lutz. Hans manende og varme ord ble mottatt med takknemlighet av tilhørerne og vil sikkert etterlate seg velsignelsesrike spor.

Etter en lengre regnværsperiode opprant lørdag og søndag med strålende vær. Søndag vaiet paveflagg og norske flagg ved kirken og ellers var det vakkert pyntet i vårt lille Gudshus. Alt stemte til å gi Gud vår takk og ære for dagen.

Til fromessen var kirken fylt til siste plass, og alle de tilstedeværende gikk til Herrens bord. H. H. Biskop Mangers forrettet og holdt en kort preken. Etter fromessen var det fellesfrokost i foreningslokalet som for anledningen var vakkert pyntet.

Til høymessen var kirken atter helt fylt. Sokneprest van der Burg forrettet. Sokneprest dr. Gorrissen og pastor Fischeidick fungerte som diakon og subdiakon. Pastor Dietrich og pater Lutz assisterte i koret.

I sin preken minnet Biskopen om all den velsignelse menigheten i disse 50 år har mottatt fra sin åndelige heim, Kirken. Den evige lampe foran alterets tabernakel minner om at her bor han som har sagt: «Kom hit til meg, alle som arbeider og har det tungt», og «Jeg er den gode hyrde.» Hit har menigheten i 50 år båret sine sorger og bekymringer og er gått herfra trøstet og styrket til livskampen, så at livet tross alt ble rikt og lyst. Den lille beskjedne kirke i Stavanger kan vel ikke måle seg med de katolske lands vakre katedraler. Men troens skjønnhet kan den likevel gi i fullt mål. Denne skjønnhet ligger ikke i en fullendt arkitektur og et vidunderlig utstyr, selvom også dette har sin store betydning fordi intet er for kostbart og skjønt for den evige Gud. Troens skjønnhet ligger i selve innholdet og i et liv som nøyaktig svarer til det. Og troens innhold får vi fullt ut om vår kirkebygning er aldri så liten. Troens skjønnhet ligger i overbevisningen om at alle livets gåter en gang skal finne sin løsning i en bedre verden. Mens materialismen bare kan skape mørke på jorden, gir troen lys og styrke til å løfte oss over all verdens ondskap. Hvor megen Kristi etterfølgelse er ikke fostret foran alteret. Troens skjønnhet ligger endelig i at den lærer oss å leve og å dø. Det er noe menneskene i dag ikke lenger forstår.

Til slutt mintes Biskopen de av menigheten som er døde i de 50 år. Nå forstår disse hva de fikk i dette lille gudshus. Biskopen la menigheten på hjerte å være en trofast del av den gode hyrdes hjord, og å være tro mot den jordiske overhyrde Kristus har gitt den, og mot den sokneprest hvis eneste ønske er å føre den til den gode Hyrde. En tostemmig messe av en hollandsk komponist ble framført for første gang og gjorde sitt til å løfte sinnene.

Etter høymessen meddelte Biskopen en særlig velsignelse fra Paven.

Senere på dagen benyttet de mange tilreisende anled-

ningen til å bese byen. Flere tok også turen til kirkegården for å se det vakre stykke vi har fått til katolsk gravlund.

Til aftenandakten var kirken igjen fylt til siste plass. Pater Lutz preket. Dermed var de kirkelige handlinger for dagen slutt.

Kl. 19 ble det så holdt festmiddag, og våre avholdte St. Franciskussøstre hadde velvillig stillet søsterhjemmet til disposisjon, da foreningslokalet var for lite.

Skreddermester Chr. Olsen, St. Olavsforbundets formann, var toastmaster og ledet festen på en ypperlig måte. Han ønsket velkommen til bords, og så fulgte en vakker prolog fremsagt av fru Gerd Krogh Sirnes.

Under middagen ble talernes rekke åpnet av dommer K. B. Helland som ga en ypperlig framstilling om kirken i tiden før reformasjonen. Deretter talte representanter for de forskjellige byer, og stemningen steg! Hr. Bucher Johannesen overrakte som særskilt hilsen fra Bergensforeningene to vakre sølvlysestaker som minne om denne festen og som bindeledd.

Biskopens varme tale rørte alles hjerter, og sokneprestens muntre og sprudlende ord lot oss forstå hans lykke på denne dag.

Den siste taler var dir. Rosenlund fra Bergen og som samtidig takket for maten. Der ble også sunget en festlig sang forfattet av fru Anna Sørbø.

Festen fortsatte i foreningslokalet og sluttet kl. 24. Arrangementet var helt igjennom vellykket, hva vi vel ikke minst kan takke våre søstre for.

Det har vist seg ved denne anledning som mange ganger før, at vår lille kirke er for liten. Måtte alles ønske bli oppfylt og vi bli samlet i et større gudshus. Da vil vi atter møtes til en like strålende fest. B. L.

*

Vi bringer her et utdrag fra et referat fra en utenbys gjest ved jubileet:

«Alle som var til stede ved kirkejubileet i Stavanger følte det sikkert som en rik opplevelse fra først til sist.

Den ånd som preget festlighetene kan best karakteriseres ved noen ord fra et av de foredrag som pater Lutz holdt ved retretten. Pateren fremhevet at den religiøse enhet mellom alle kristne blant annet gir seg uttrykk i et vennlig og kjærlig samarbeide mellom alle medlemmer i en menighet.

For oss som kom utenfra ble St. Svithuns kirkejubileum et vakkert bevis på et slikt samarbeide. Ja, det er utrolig at en liten menighet på knapt et par hundre medlemmer kunne få i stand noe slikt. Størstedelen av æren må vel tilskrives St. Franciskussøstrene. Hele arrangementet har sikkert kostet dem ukers forberedelse. De skydde åpenbart ingen anstrengelse eller noe offer, og hadde bokstavelig talt rømmet sitt eget søsterhjem for å gi plass til de 150 gjester til jubileumsmiddagen. Det samme gjaldt soknepresten, van der Burg, som i strev og offer og innsats i sannhet har gått i spissen for sin hjord.

Derfor kom da også takknemligheten til uttrykk i de ord som ble henvendt til ham på denne uforglemmelige minnedagen for den virksomme St. Svithuns menighet.

Vi reiste hjem med den glade følelse av å ha vært gjester hos en menighet som har håp om å vokse.» B. G.

Katolske profiler av idag:

ALCIDE DE CASPERI

«Dagens mann» i verdenspolitikken har i de siste uker mer enn noen annen vært Italias statsminister Alcide de Gasperi — seierherren i den dramatiske duellen med kommunistføreren Palmiro Togliatti.

Hvem er han?

Noen mener kanskje å trekke kjensel på navnet og tillegger ham slektskap med den store kardinalstatssekretæren og kodifikatoren av den kirkelige lovbok. Men *han* het altså Gasparri. Jeg har for øvrig aldri støtt på noe om hans slekt. Første gangen navnet hans sto å lese med store bokstaver var da plakatkampen avløste granatkrigen i det befrie Italia i 1944. Hvor en gikk i Romas gater så en plakater med følgende enkle tekst: «de Gasperi al Governo», — de G. inn i Regjeringen!

Inntil da sto hans navn beskjedent i Vatikanets kalender under personalet til Archivio Vaticano. I hele 22 år hadde han sittet som en landsforvist der og ventet på Mussolinis fall. Da Mussolini ved makt- overtagelsen i 1922 krevde knefall av alle politiske motstandere, var de Gasperi en av dem som nektet enhver befattning med fascismen. Han satt dengangen i Utenriksdepartementet og hadde som jurist kvalifisert seg for den diplomatiske karriere. Men først og fremst var han politiker, og forankret som han var i det vesteuropeiske demokrati, reagerte han så kraftig mot demagogen Mussolini at han etter å ha vært komplisert i en oppstand, havnet i fengsel. Etter et par år slapp han fri, men hadde ingen sjanser mer i det nye Italia.

Knappt var de allierte halvveis ferdig med frigjøringen av landet, før nye partier skjøt opp som paddehatter i alle politiske avskygninger. Blant disse var Democrazia Christiana et av de få som ble tatt alvorlig fra første stund. Hjernen bak partiet var Alcide de Gasperi, den bleke mannen en daglig kunne møte innen Vatikanbyens grenseområde uten å legge større merke til ham.

Jeg kan ikke si hvor stor min forbauselse var da jeg i oktober 1945 sto ansikt til ansikt med den daværende utenriksminister i Porziuncola-kapellet *S. Maria dei Angeli* på sletten ned under Assisis skråning. Det var vigilien til festdagen for Italias skytshelgen, Frans av Assisi. Regjeringen hadde sendt tre representanter med utenriksminister de Gasperi i spissen. Han hadde da alt befestet sin stilling som den kommende store mann i italiensk politikk. — Dette var altså mannen bak brillene i Vatikanets arkiv! Han var kanskje særlig blek den dagen, så iallfall svært fjern ut i blikket. Først senere på aftenen hørte vi at han hadde vært ute for et attentatforsøk på veien fra Rom. Kuler hadde gjennomhullet bilen hans, men ingen traff ham. Han var derfor gjenstand for mengdens hyllest da

han etter både fromessen og pontifikalmessen i basilikaens krypta dagen etterpå, Fransiskusdagen 4. oktober, gikk over domplassen. Da vi et par stykker om aftenen sto sammen med ham og lykkønsket ham med livet, var det mer enn en gestus. Han selv svarte bare med et lunt og trett smil. Han hadde da nettopp holdt en stor utenrikspolitisk tale i kommunenlokalet i Assisi. Datteren hadde frigjort ham for journalistenes regn av spørsmål. Hun var farens motstykke i det at hun virket akkurat det motsatte av trett! I dag er hun hans meget dyktige sekretær.

Det er sagt om de Gasperi at han er velsignet fri for føretrekk. Da han mottok folkets hyllest nå etter valgseiren smilte han forlegent og viftet keitet med hånden. Beskjedenhet er da også det første inntrykk en får av mannen. Det er et høyt åndelig trekk ved ham. Som den meditasjonens mann han er, vet han at styrken er et indre, ikke et ytre anliggende. Han går daglig til messe og søker kraft til sitt gigantiske arbeid i det allerhelligste sakrament. Derfor ligger der vel også slik en velsignet ro over det bestemte ansikt med de skarpe trekkene. Mussolinis strudsensende fasade kunne nok fengsle et langsynt øye. Men de Gasperis asketiske ytre fengsler ansikt til ansikt.

Ivar Hansteen Knudsen.

«Verdens Gang» gjenga 16. april en ganske interessant «profil» av de Gasperi, skrevet for United Press av Edward Murray. Vi kompletterer ovenstående ved å gjengi denne artikkel in extenso. Men det er verd å legge merke til at den er skrevet før valget 18. april. En stusser uvillkårlig ved påstanden om at Vatikanet i sin tid «hadde store betenkeligheter med hensyn til hans evner som politiker». Men der er neppe noe grunn til å tro at det samme Vatikanet spenderte 22 år på hans utdanning i kristen demokratisk skole, dersom de ikke næret de *aller største* forventninger til ham. Og fra første stund Alcide de Gasperi var en fri mann, ropte ingen høyere enn vaticanpressens talerør: «de Gasperi al Governo!» Det ikke bare kunne, men måtte Vatikanet utfra sin moralske forpliktelse. Det var den eneste røst italienerne inntil da knapt hadde vært — men nå gjerne både ville høre og være.

Roma (før valget). «Hovedpersonen i den valgkamp som nå nærmer seg slutten i Italia, er statsminister Alcide de Gasperi, den uomstridte leder for de anti-kommunistiske politiske krefter i Italia. Han har nå innehatt stillingen som statsminister i 2½ år og de fleste

tegn synes å tyde på at han kommer til å fortsette også etter valgene den 18. april.

De Gasepri er katolikk, troende og utøvende kristen; han går til messe så å si hver eneste morgen. Hans katolisisme gir hans antikomunisme et anstrøk av fanatisme og den har også farget den skolepolitikk og kirkepolitikk som hans regjering har ført.

Italienerne liker å dramatisere og å forgude sine politiske ledere. Når de Gasperis tilhengere taler med amerikanere om statsministeren, unngår han sjelden å bli sammenliknet med Abraham Lincoln på grunn av sin hjemme-kjærhet eller med Franklin D. Roosevelt på grunn av den ubeskrivelige og dyktige politikk de mener han har ført.

Et av de eiendommeligste trekk ved de Gasperi er at han har fått nesten alle mennesker til å ta feil av seg. I mange år var utenriksdepartementet i Washington misnøyd med hans evne til å føre deres politikk i Italia. I Moskva trodde en at en ikke behøvde å ta hensyn til ham, fordi Palmiro Togliatti regnet med å sette ham ut av spillet. Og selv Vatikanet, som støttet ham av et oppriktig hjerte fordi han var katolikk, hadde sine store betenkeligheter med hensyn til hans evner som politiker. Ingen var klar over at de Gasperi som gammel fjellklatrer var fast bestemt på å nå til topps, og at han virkelig også ville greie det.

Statsminister de Gasperi og det nye etterkrigs-Italia er ett og det samme. Begge er i bunn og grunn forankret i det vest-europeiske demokrati. Begge er avhengige av amerikansk hjelp, og begge vil oppnå de største fordeler fra vestmaktens side.

Allerede i april 1945 da de Gasperi var utenriksminister var han fast bestemt på å føre en politikk som tok sikte på å vinne Trieste tilbake til Italia. Den gang var bare få av politikerne klar over Triestes betydning for Italia. Blant dem som ikke forsto den, var Sambandsstatenes utenriksminister James F. Byrnes.

Nå tre år etterpå har Sambandsstatene forstått at de Gasperi hadde rett. Og det var den amerikanske ambassadør i Roma, James C. Dunn, som engang tok like feil av de Gasperi som alle andre, som anbefalte vestmaktene å tilby Italia Trieste. Ikke noe annet politisk trekk har i den grad som dette tilbud, vendt strømmen bort fra kommunistene i den pågående kampen om den italienske velgermassen.

Da de Gasperi ble statsminister i desember 1945 og tok representanter for kommunistpartiet med i sin regjering, trodde alle at det ville bli kommunistene og ikke de Gasperi som ville bli den bestemmende part i det ekte-skapet. Ambassadør James C. Dunn forsøkte å overtale ham til å kaste kommunistene ut, men det var først etter sitt besøk i Washington i januar 1947 at han lot seg overbevise om nødvendigheten av å gjøre det.

De Gasperi er likegyldig som taler, men holder likevel flere taler enn noen annen italiensk politiker. Han er karikaturtegnernes drøm på grunn av sin lange nese og uregelmessige trekk, men de katolske kvinner anser ham likevel som en helt. Og hverken Washington eller Moskva eller Vatikanet er lenger i tvil om mannens evner som politiker.

Edward Murray.»

Musikk, lyrikk og teateraften

kaller Oslo Katolske Ungdomslag de tre torsdagsforestillingene de har satt opp som helaftensprogram. Mens det driftige lag på sin propaganda-aften forleden la fram hva de driver på med for ungdommens beste, vil det denne gang gjerne yte noe også utad til glede for Oslos katolikker og deres venner. Av annonsen (på nest siste side) ser en straks at det tegner til å bli en både programmessig velkomponert og kulturell givende underholdning. Det skal unektelig bli interessant å høre hva Kaare Langvik Johannessen kan by på av egne komposisjoner. Hittil kjenner vi ham som en fortrinlig organist og dirigent. Helen Nyegaard-Larsen, som møter med eget program, synger dagen før første forestillingen i Aulaen, så publikum har en fersk kritikk inkludert i billetten som norm for sine forventninger. Elna Helmer Nilsen vil bl. a. lese Bjørnsons «Bergljot» under det vakre akkompagnement sikkert alle kjenner.

Men særlig spenning er der om Henri Werrings siste stykke som 6. mai får sin uroppføring. «Davids psalme 139» har han kalt det, og der tales om at et aktuelt katolsk «miljøproblem» settes under dramatisk debatt. Rolf Sand har satt stykket i scene, Kari Sørsdal malt kulissene, og skuespillerne er hentet fra ungdomslagets egen midte.

I betraktning av det fyldige og lovende program, må det sies at entréen, kr. 2.00, ikke er meget, og da det nystartede ungdomslag ikke bare setter sin ære i å klare sine egne økonomiske forpliktelser ved kollektiv innsats, men her også spiller til inntekt for et utvidet katolsk ungdomsarbeid i Oslo, skulle det sikkert kunne regne med fullt hus alle tre aftnene.

Retrett for damer på Montebello ved Oslo

«Kom avsides til et ensomt sted og hvil dere litt ut» (Markus 6, 30). Det moderne livs tempo går i en rivende fart. Framfor alt i en storby stormer de daglige oppgavene uavbrutt inn på en: arbeidet, hjemmestrevet, ja, til og med atspredelsene er preget av nervøs hastighet.

Vil du ikke ha godt av å ta deg en hel dag for ro og samling? Søndag den 9. mai kan enhver katolsk kvinne oppleve en slik dag i Vår Frue Villas intime kapell og vakre klosterhage. Dagen begynner med messe og felleskommunion kl. 9.30. En kan ta bilrute 40 (Lilleaker), første buss kl. 9.08 fra Stortinget, kl. 9.18 fra Majorstuen; eller Kolsåsbanen kl. 8.55 fra Nasjonalteatret, 8.59 fra Majorstuen. Retretten sluttes kl. 16.30.

Der er foredrag, stille betraktning, korsvegandakt. Ta helst med rosekransen, det Nye Testament eller «Kristi etterfølgelse» til bruk i «fritiden». Under hele dagen holdes absolutt taushet. Der er to spisepauser (medbrakt mat, — kaffe serveres).

Det er Mariakongregasjonen som arrangerer denne dagen, og tar her opp igjen en god tradisjon. Alle katolske damer, også ikke-medlemmer, er hjertelig innbudt. Inntegningsliste er utlagt på St. Josefsinstitutt. (Se for øvrig annonsen s. 2.)

G.V.

ST. OLAVS FORBUND

CENTRALSTYREMØTET PÅ HAMAR
17.—18. april.

Å holde Centralstyremøtene utenfor Oslo er litt av et eksperiment; men både på Stabekk i høst og på Hamar nå sist, har det vist seg å være et verdifullt eksperiment. Målet er å gjøre forbundets oppbygging og arbeidsmåte kjent for alle medlemmene, og å knytte nærmere kontakt med de enkelte leddene. Kört sagt: Eksperimentet tar sikte på aktivering av alle krefter. Ønsket om møtene også utover landet er kommet fra lokallagene, og Arbeidsutvalget har villet imøtekomme ønsket trass i vanskene. De to siste Centralstyremøtene har sanksjonert ordningen.

St. Torfinns lag, Hamar, var innbyder og vert denne gangen, og både St. Torfinns menighet, St. Carolus Borromeus-søstrene og sokneprest Parthe løste oppgaven med ære. Alt lå til rette fra først til sist, så møtet kunne avvikles greit både fra den strevsomme og selskapelige side. De 17 utenbys deltakerne følte seg heime fra første øyeblikk av da sokneprest Parthe med sine hjelpere, formannen Odd Tangen, og fruene Storbekken og Knutstad, tok mot dem på stasjonen. Det rådet feststemning over hele tiltaket trass i det krevende arbeidsprogrammet. En ekstra spiss på velkomsten var det at varaformannen i forbundet, Einar Storheim, tok imot sine kolleger i Arbeidsutvalget på Hamar stasjon.

Søstrene på Hamar hadde tatt på seg den materielle siden ved møtet, og hadde stilt sitt eget refektorium til rådighet for gjestene. De hadde også omtenksomt nok regnet med at de fleste av de tilreisende kom direkte fra sine arbeidssteder etter en strid dag, så det var dekket et festlig kveldsbord for dem. Søstrene viste med dette en omtanke som varmet langt inn til hjertet.

Knapt en time etter togtid tok Centralstyremøtet til i lokale som hospitalet hadde stilt til rådighet. Navneoppropet viste at alle lag var representert, enten ved formennene eller ved stedfortredere. Det er første gangen i forbundets historie. I alt var 21 medlemmer av Centralstyret til stede.

Protokollen fra 12 møter i Arbeidsutvalget, en konferanse med hans høyerverdighet biskopen og to møter i Stevnekomitéen ble lest opp og godkjent. Regnskapet viste kroner 4 989.25 i inntekt, kr. 3 913.80 i utgifter. Overskuddet kroner 1 075.45 legges til kapitalen som pr. 31. april utgjør kroner 8 578.14, det faste fond medregnet. En del spørsmål ble satt fram i samband med regnskapet, bl. a. fra St. Halvard, Oslo, og Fredrikstad. Regnskapet ble godkjent.

Punkt 1—5 på dagsordenen ble avgjort allerede på kveldsmøtet, takket være formannens, Wilfred Fialas, dyktige ledelse og representantenes sakklike innlegg. De viktigste saker var: Avtale om kollektiv tilslutning av Ungdomsforbundet til S.O.F. Den midlertidige avtale som Arbeidsutvalget hadde sluttet med Ungdomsforbundet etter fullmakt fra forrige Centralstyremøte, ble godkjent og fast avtale enstemmig vedtatt. Kollektiv tilslutning av søsterkongregasjonene var neste sak. Avtalen ble godkjent mot to stemmer. Forhandlingene om samarbeid med de nordlige prefekturer ble referert, og Arbeidsutvalget fikk fullmakt til å arbeide videre med saken.

Kl. 20 var Centralstyret gjester i St. Torfinns lag i deres intime foreningslokale. Formannen, Odd Tangen, ønsket velkommen og talenes og talernes rekke vekslet som det seg hør og bør ved det festlige bord. Forbundets filmer og misjonsfilmen ble vist fram, og ellers hygget rogalending og østfolding, agdermann og døl seg på beste vis med å veksle ord og slutte vennskap.

Søndag formiddag var preget av gudstjenestene: Stille messe med felleskommunion for forbundets arbeid og preken av pastor Høgh, levittmesse med festpreken av sokneprest, dr. Sund. Like etter høgmessen tok atter Centralstyremøtet til, og en rekke viktige saker ble avgjort etter grundig forarbeid og inngående diskusjon. Første post var foredragsreisene. Pater Thorn O.P. skal reise for forbundet nå i april—mai, pater Raulin O.P. i september—oktober. Pater Thorn holder det første foredraget i Bergen allerede onsdag 28. ds. og fortsetter så rundt kysten.

Det lå fore et inngående forslag om ordning av forbundets forlag. Dette ble godkjent og et utvalg til å arbeide med saken valgt: Fru Ulla Vedel Berrum, formann; frk. Rydberg, Oslo; stortingsmann Wright, Porsgrunn; herr H. Barra, Oslo;

Centralstyret på Domkirkeodden.

formannen, W. Fiala og generalsekretæren, pastor Høgh. Utvalget fikk fullmakt til straks å gå i gang med arbeidet.

Det ble gjort rede for arbeidet med Løvoystevnet 13. juni. De nødvendige tillatelser fra myndighetene er allerede gitt, og det arbeides med løsning av transportspørsmålet. Videre ble det gjort vedtak om at forbundet setter seg i forbindelse med Sverige og Danmark for å få til en felles pilgrimsferd til Roma i 1950.

Både fra Hønefoss og Kristiansand var det kommet innbydelse for Centralstyremøtet til høsten. Innbydelsen fra Sørlandet ble støttet av Stavanger og Haugesund. Etter at dette var blitt kjent, sa representanten fra Hønefoss fra, at de gjerne overlot møtet til Kr.sand. Fra Bergen lå det fore skriv om at Centralstyremøtene burde holdes i Oslo. Dette siste ble tatt opp til prinsipiell avgjerd. Bergens forslag falt mot 1 stemme. Avstemningen om neste møte viste 12 st. for Kr.sand, 7 for Hønefoss. Neste Centralstyremøte ble da fastsatt til Kr.sand i Bededagshelgen, 5.—7. november.

Under posten: «Arbeidet i menighetslagene» ga generalsekretæren en oversikt over den alminnelige gang i lagsmøtene. Hvert lag må for øvrig arbeide ut fra de stedlige forhold og ikke vente direktiv fra Centralstyret. Han nevnte Hamar, Stabekk og Hønefoss for deres gode arbeidsmetode og ånd. De kunne godt etterliknes. Fr.stad ble nevnt for sin greie ekspedisjon av korrespondansen med forbundet. Under eventuelt var forskjellige saker framme, som Arbeidsutvalget skal arbeide videre med.

Møtet på Hamar var i alle måter positivt og gledelig, ikke minst fordi alle lagene hadde noe å fore fram. Det viser at interessen er våknet igjen, og at alle vil gå inn for å løse den store oppgaven forbundet har i Kirkens arbeid hos vårt folk.

Etter det anstrengende, timelange forhandlingsmøtet, gjorde det godt å få komme ut til Domkirkeodden og gjenoppleve i minnet Hamars storhetstid da Hellig Olavs tro var hele folkets tro. Både hos gjester og vertfolk rådet en tanke og et ønske: Et årsstevne på Hamar om ikke så altfor lenge!

St. Torfinns kirke og prestegården, Hamar.

Vertsfolkene hadde sørget for fellesmiddag i god tid før den avsluttende andakten. Også middagen ble servert i søstrenes lyse, store refektorium. Det ble talt og takket fra begge sider. Strevet var glemte, likeså meningsforskjell i debatten, gleden over å ha utrettet noe var felles, takken til St. Torfinns menighet, St. Carolus Borromeussøstrene og sokneprest Parthe enstemmig og inderlig. Det var sol ute, og ikke mindre sol inne.

Sokneprest Parthe ga den sakramentale velsignelsen i andakten som avsluttet et rikt og strevsomt møte, og så måtte deltakerne skynde seg til toget igjen. Bønn og arbeid, gjestevennlighet og vennskapelig samvær — det er minnekranse vi tok med fra Hamar. Hjertelig takk, gode trosfeller og arbeidskamerater på Hedemarken! S.

MENIGHETSLAGENE

St. Olavslaget på Hønefoss hadde møte 21. mars. Flere lagsaker lå fore, bl. a. Løveystevnet, innkjøp av bøker og forslag til utsmykning av kirken til høgtiden.

Soknepresten, pater Rommelse, holdt så et interessant foredrag om Pius XII's liv og virke. Foredraget ble ledsaget av lysbilder.

11. april var det atter lagsmøte. Rundskriv fra forbundet ble lest opp og forslag til Centralstyremøtet på Hamar drøftet. Det ble gjort vedtak om å innby Centralstyret til å holde høstmøtet sitt på Hønefoss, eventuelt i samband med stevne ved Bønssens kirke.

Til å ordne med den festlige rammen omkring ferdingen 2. mai, ble valgt: Fru Hassel, frk. Geist og hr. Mayr.. 23 april skal det holdes offentlig møte med sang, lysbilder og foredrag av soknepresten.

Forbundets generalsekretær, pastor Høgh, kåserte så over emnet: «Fra Stiklestad til Nidarosdomen». Kåseriet var ledsaget av lysbilder.

St. Olavslaget, Stabekk, hadde sitt første møte i det nye arbeidsåret torsdag 15. april. Frammøtet var uvanlig godt. Journalist Kåre Lyng kåserte lunt og interessant om «Arbeidet bak kulissene». Vi fikk et helt annet bilde av det travle livet bak de gulgrå veggene til tinget enn det en vanlig får som tilfeldig tilskuer på galleriet.

Laget gjorde enstemmig vedtak om å yte kr. 200.00 som ekstra stønad til Forbundskontoret og inntil kr. 300.00 til ymse tiltak i menigheten. Godt gjort, Stabekk!

LØVØYKOMITÉEN hadde møte mandag 12. april. Fra Tønsberg-komiteén var det kommet skriv om at alt var i orden fra deres side. De forskjellige medlemmer gjorde rede for sine oppdrag, og det ble avtalt videre praktiske tiltak. Bl. a. ble det vedtatt å sende anmodning om hjelp til å klare stevnet økonomisk både til lag, institusjoner og enkeltpersoner. Stevnet er nå fastsatt til søndag 13. juni.

Neste møte i komiteén blir holdt mandag 26. april etter at komiteén i Tønsberg og noen av Oslo-komiteén har hatt fellesmøte i Tønsberg og på Løvøya. Formannen i Tønsberg-komiteén, herr dr. Thielemann, opplyser at alle tillatelser nå er i orden og stevnet dermed definitivt fastsatt. Nå står det til den enkelte å gjøre sitt, så det kan bli ET VERDIG KATOLSK STEVNE. Opplysninger om stevnet kan en få enten hos dr. Thielemann, Tønsberg, eller ved Forbundskontoret, Akersvegen 5, Oslo.

ARBEIDSUTVALGET hadde møter 19. mars og 16. april. Lagslover fra forskjellige menighetslag ble godkjent. Ellers var det mest forarbeidet til Centralstyremøtet som sto på dagsordenen. Neste møte blir torsdag 29. april.

FOREDRAGSREISENE. Pater Thorn O. P. begynner sin foredragsreise med møte i Bergen onsdag 28. april. Reisen går videre via Haugesund—Stavanger og kysten rundt. S.

RETTELSER

I Joh. Bruces artikkel i forr. nr. «Katolsk barnarbeid» sto sitatet fra Gunnar Reiss Andersen feilaktig slik: «Aldri var flere frelsere til og aldri var flere frelst». Der skulle stått: «færre frelst».

I referatet fra N.K.K.F.s landsmøte står det under avsnittet «Et viktig brev» om vern av menneskelivet, at det skal «etter katolsk oppfatning gjelde livet fra dets første øyeblikk av, fra fødselen». De to siste ord bortfaller, og var heller ikke nevnt i den skrivelse som er tilstilt Den norske regjering.

Her hjemme - -

OSLO. På *Katolsk Studentlag's* møte 5. april holdt pater Finn Thorn foredrag om «Religiøse brytninger i Norge i det 19. århundre», et viktig emne til forståelse av de krefter som rører seg i kristent åndsliv i vårt land i dag. Den klare, objektive framstilling pateren ga, kastet nytt lys over de mange motstridende syn som har rådet innenfor protestantisk kristendom i Norge. Det var Hans Nielsen Hauge som ved begynnelsen av forrige århundre ga støtet til den kristelige legmannsbevegelsen som skulle komme til å få en så bred plass i det kirkelige liv i Norge for lange tider framover.

Hauge hadde en fast vilje til å forbli i lojalitet mot Statskirken. Men han følte seg hellig overbevist om sitt kall til å reise rundt og preke for folk, og dermed kom han i konflikt med «Konventikkelplakaten» som forbad den frie legmannsforkynnelse. Dette førte til at han pådro seg de geistlige embetsmenns misbilligelse og i det hele tatt møtte sterk motstand fra Statskirkens side. Her gjorde også et annet forhold seg gjeldende. Hauge og hans venner fikk særlig innpass blant bøndene. Den selvstendighet bøndene vant i kristelig liv og lære, kom til å øke deres trang til selvstendighet også på andre områder. Den religiøse bevegelse kom altså også til å få en sosial og politisk betydning idet den understøttet bønderreisningen. Selve Hauges forkynnelse framstilte pater Thorn som en gammel kirkelig arv. Det var troen på de gode gjerningers verdi som Hauge forkynte med den særlige vekt han la på viljelivet og det moralske liv.

Samtidig med haugianismen holdt også pietismens ånd seg levende i landet. Den hevdet «det ene fornødne» om synd og omvendelse, samt kravet om sann kirkelig fromhet. Den holdt stadig fram det store «enten — eller». Karakteristisk er pietismens syn på adiafora — de moralske sett i og for seg indifferente ting. Spill og fornøyelser var avgjort synd. Det er ikke vanskelig å forstå at sneversyn og dommesyke gjerne fulgte i dens spor. Men det ville være urettferdig å domme pietismen bare ut fra slike utslag. Sin store styrke hadde den i det dype alvor den var båret av og den inderlige fromhet som preget den. Interessant var måten pater Thorn stilte pietismens fromhetskrav i relasjon til de katolske. De strengeste krav til fromhet og asketisk livsførsel, som i den katolske kirke er et spesielt kall til enkelte, hevdet pietistene som almenngyldige. Dette kom da også for de fleste til å bli et krav «Over ævne», som Bjørnson kalte det.

Ved midten av århundret holt grundtvigianismen sitt inntog i Norge. Vekkelsesbevegelsen kunne ikke anerkjenne grundtvigianismen og brukte all sin innflytelse for å trenge den ut av det norske åndsliv og kirkeliv. Grundtvigianerne så det som sin oppgave å forene det kristelige med det kulturelle og humane. Men her stilte vekkelsesbevegelsen seg i så steil opposisjon at de høykirkelige grundtvigianere ikke kom noen vei. En tid så det ut som om denne striden skulle splitte den norske statskirke fullstendig. Men det merkelige skjedde da at vekkelsen blusset opp innen Statskirken, og mange unge teologer under åndelig førerskap av professor Gisle Johnson ble selv faktisk vekkelsespredikanter og gikk ut og møtte legmannsbevegelsens folk og vant dem igjen for Statskirken. For denne var situasjonen for øyeblikket reddet, men lavkirkeligheten hadde vunnet, og ett problem forble uløst: kirkens forhold til den kulturelle side av åndslivet. Dette viste seg å få farlige følger i 80-årene, da en stadig større gruppe intellektuelle fant kirken de sto overfor for trang. Under professor Frederik Petersens ledelse begynte nå mange teologer å bekjempe den moderne vantro. De så det som sin oppgave å skape en tilnærming mellom kirkens lære og de moderne åndsstrømninger. Men det vakte legfolk tok avstand fra disse liberale teologer. Dette førte til kirkestriden i det 20. århundre.

K. V.

Hs. Høyørv. Biskopen vender i disse dager tilbake fra sin Vestlandsreise.

UTLANDET

INGEN UMIDDELBART FORESTÅENDE FORANDRINGER INNEN VATIKANETS STATSSSEKRETARIAT

ROM (CIP): Ryktene om forestående forandringer innen Vatikanets Statsssekretariat er grunnløse, sies det fra velunderrettet hold. Visse unøyaktige opplysninger har sirkulert i Rom og funnet veien til dagspressen, dels i forbindelse med Prettner-Cippico-saken. Undersøkelser har imidlertid gjort det klart at de misligheter som framkom under denne sak var et isolert tilfelle og har ingenting med Sekretariatets organisasjon som sådan å gjøre.

Samme kilde opplyser at der for nærværende ikke foreligger planer for en omorganisering av Statsssekretariatet, men at en slik nok kan finne sted på et senere tidspunkt. Det forlyder at Pave Pius XII har i sinne å foreta en del forandringer innen kurien når verdenssituasjonen er mindre spent. Mulighetene for en slik forandring har vært framholdt flere ganger siden Konsistoriet i 1946.

Etter kardinal Magliones død, 22. aug. 1944, har Pave Pius XII vært «sin egen Statsssekretær», assistert av sine «Sostituti» Monsignore Domenico Tardini og Monsignore Giovanni Battista Montini.

Monsignore Montini er sykemeldet for annen gang på en måned. Det er en kjent sak at han lever under et veldig arbeidspress. I de senere år har han bare ved få anledninger vist seg utenfor Vatikanet, og da som regel for å avlegge høflighetsbesøk hos medlemmer av Diplomatiets, holde gudstjeneste eller høre skrifte i et kloster.

Heller ikke Monsignore Tardini er meget å se utenfor Vatikanbyen. Av og til reiser han ut og besøker noen foreldreløse gutter som han har påtatt seg ansvaret for. De bor i nærheten av Rom i en liten by hvor de får sin utdanning.

Statsssekretariatet er oppdelt i to avdelinger, «Avdelingen for ekstraordinære Saker» under Monsignore Tardini, og «Avdelingen for ordinære Saker» under Monsignore Montini. En tredjedel seksjon, «Avdelingen for Apostoliske Brev» under Domenico Spada, spiller en underordnet rolle.

65 600 FORELDRE I BERLIN PROTESTERER MOT OFFENTLIG SKOLE-MONOPOL

BERLIN (CIP): 65 000 katolske foreldre i Berlin har undertegnet en erklæring der det protesteres mot at Berlins kommuneråds skolereform av 17. november 1947 blir satt i verk. Erklæringen går ut på at staten gjennom den nye lov om monopoliseringen av skolevesenet direkte krenker foreldrenes rett til å bestemme over sine barns utdanning. Katolske foreldre, heter det, forlanger rett til selv å kunne opprette offentlige og private skoler for sine barn.

Under de rådende omstendigheter kan alle vedtak gjort av Berlins kommuneråd stoppes gjennom et veto fra det allierte kontrollråd hvor amerikanske, engelske, russiske og franske militære myndigheter er representert.

TSJEKKOSLOVAKIA. Den nye tsjekkiske regjering har oppfordret kirkene til å gi en lojalitetserklæring. De protestantiske kirker har imøtekommet oppfordringen, den katolske kirke har avgitt en erklæring om at den ikke vil blande seg i politikk. En katolsk prest er for øvrig sunnhetsminister i den nye regjering, men neppe med sin kirkes godkjennelse. — Man får inntrykk av at kirkens holdning til begivenhetene i det hele må karakteriseres som avventende, skriver «Bymisjonæren».

MRS. LUCE GIR ARTIKKELHONORAR PÅ £ 1.250 TIL HOSPITAL

Honorarer for artikler som har vært skrevet i McCall's Magazine av mrs. Clare Boothe Luce, forfatterinne og tidligere kongressmedlem, er ved hennes konversjon til den katolske tro blitt gitt til en planlagt katolsk fødselsklinikk for negrer i Mobile, Alabama.

Det ble konstatert på stiftskanslerens kontor at £ 1.250, honorar for den første artikkel, allerede er blitt mottatt.

Hennes mann er eier av tidsskriftet «Time and Life». Mrs. Luce har bl. a. skrevet boken «Kvinner», som senere er blitt filmet.

FRA DET LATINSKE AMERIKA. Nedenstående statistikk fra det latinske Amerika viser følgende tall i forhold til tallene fra U.S.A. (angitt i første linje):

	Innbyggere	Katolikker	Prester i virksomhet	Ønskelig antall i forhold til U.S.A.
U.S.A.	140 000 000	24 000 000	38 500	
Brasil	40 500 000	39 000 000	6 000	60 500
Argentina	13 000 000	12 019 000	1 400	19 280
Bolivia ...	4 000 000	3 000 000	400	4 812
Chile	4 655 000	4 600 000	1 600	7 960
Columbia	8 400 000	8 000 000	1 300	13 475
Equador ...	2 700 000	2 500 000	600	4 330
Guatemala	3 200 000	3 000 000	125	5 133
Paraguay	1 000 000	1 000 000	75	1 604
Peru	3 500 000	3 200 000	1 100	5 614
Uruguay	1 820 000	1 800 000	400	2 752
Venezuela	3 350 000	3 200 000	350	5 373
Panama ...	420 000	410 000	50	684
Costa-Ricca	600 000	580 000	100	962
El Salvador	1 870 000	1 700 000	200	2 887
Honduras	1 070 000	1 020 000	90	1 725
Nicaragua	500 000	490 000	150	802

Tidsskriftet «Cruzados da Eucaristia» i Rio de Janeiro kunngjør denne statistikk for å vise hvor stor mangelen er på prester i Mellom- og Syd-Amerika.

KATOLSK ERKEBISKOP TALER I SYNAGOGE

Erkebiskop Downey talte nylig til en stor forsamling av jøder i Greenbank-drive Synagogen, Liverpool. Prof. Henry Cohen, fremragende og kjent lege, ledet møtet. Erkebiskopen ga uttrykk for sin sympati med jødene i deres prøvelsestid og sa at det var ethvert kristent menneskes plikt å spre medmenneskelig goodwill.

319 BØKER

I alt 319 bøker for katolske lesere ble utgitt i Amerika siste år.

MUSIKK

.....

LYRIKK

.....

TEATER

.....

A
F
T
E
N

torsdagene:

6. mai

13. mai

20. mai

klokken 20

i St. Sunnivaskolens gymnastikksal, Akersveien 4 - Oslo

PROGRAM:

I. avd.: Kaare Langvik Johannesen spiller egne komposisjoner
Hellen Nyegaard-Larsen synger (eget program)
Elna Helmer Nilsen leser «Bergljot» av Bjørnson med akkompagnement. — «Vintergatan»

II. avd.: Teaterstykket: «Davids psalme 139» av Henri Werring. (Instr.: Rolf Sand)

Forhåndssalg av billetter til forest. torsdag 6. mai på St. Josefs Institutt, Akersveien 4, fra mandag 26. april

NB. Nummererte plasser. Entré kr. 2.—

ARRANGØR: OSLO KATOLSKE UNGDOMSLAG

**HJEMMELAGET
ITALIENSK MAKARONI**

G. Battistoni

Utsalg:

Bjordam kaffeforretning
Bygdø Allé 3 - Tlf. 44 80 81 - Oslo

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A/S

Tlf. 42 18 80 (centralbord) - Oslo

Kaffemøllen Markensgate 39

Kristiansand Telefon 1182

Kaffe - Te - Kolonial

Eget kaffebrenneri

J. L. NERLIEN A-S
NEDRE SLOTTSGT. 13 - OSLO

ALT I FOTO

FREDRIK HVEDING

Tekn. Kem. Fabrikk og Farvehandel
Kirkegt. 3, Oslo

Telefon: butikk 42 30 63
kontor 42 15 22 - 41 60 79

KJØP

**DERES
KAFFE**

hos

Gunder Strømme, Kristiansand

**HANS KARLSEN
MALERFORRETNING**

Utfører all slags
malerarbeid.

Tordenskjoldsgt. 6 B.
Tlf. 41 07 76 — Oslo

NEBB

er stedet for

alt elektrisk

Ø. Slottsgt. 8, Oslo Telefon 42 19 54

Thomas Christiansen

Frukt en gros og en detail

Dronningensgt. 33 - Tlf. 5544

KRISTIANSAND S

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo.

Tlf. 41 07 76.

Tapeter — Linoleum.

Eivind Brosstad

Såpefabrikk

Telefon 42 67 04

Vognmannsgt. 8 - Oslo

**Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK,
EN KARAKTERSAK**

„KLAR”

Fåes i banker over hele landet

Alt for sykepleien

T. S. JACOBSEN

Begravelsesbyrå

Ullevålsv. 1, Oslo.

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

Spesialforretningen i

RUSTFRITT STAL

for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II (Morgenbl. gård)

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Norges Brannkasse
Grunnlagt 1761

Skadeforsikring

Brann - Innbrudd

Glass - Vannledning

Huseieransvar - Hus-

leieavbrudd etter brann

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**